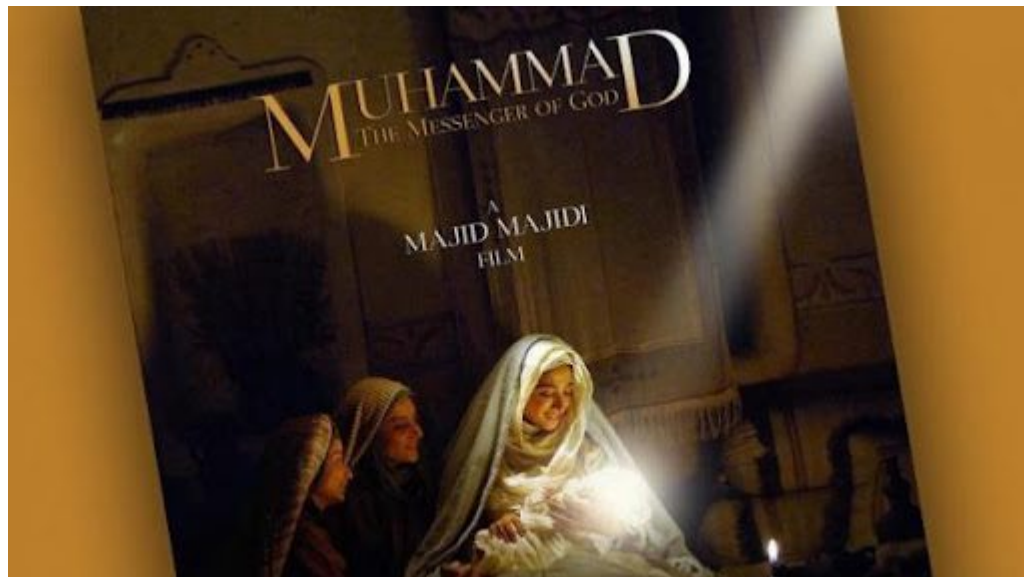

Muhammet pygamber

Category: Kitapcy, Sözlär, Taryhy şahslar

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Muhammet pygamber MUHAMMET PYGAMBER

Hamd älemleriň ýaradyjysy bolan Allatagala mahsusdyr. Hezreti Muhammet pygambere salawat we salamlar bolsun!

Hormatly okyjylar! Her ýylyň 20-21-nji aprelinde bütin musulmanlar Allanyň ýerdäki iň soňky resuly bolan Muhammet pygamberiň (s.a.w) doglan gününü milady senesi boýunça belläp geçýär. Şu mynasybetli Allanyň ýaradan adamlarynyň içinde iň beýigini ýatlap geçmegi makul bildik. Bu ynsan barada şeýle bir köp zat ýazylypdyr welin, nämedir bir täze zady aýtmak örän kyn. Şonuň üçin gürrüň berjek zatlarymyz hakynda öň hem eşiden bolmagyňyz mümkin. Emma bu beýik adam hakynda öň eşidenlerimizi ýatlamak hem peyda berer, iki jahan serweriniň durmuşyna seredip, şonuň ýaly ýaşamaga itergi berer diýen umyt bilen, şu söhbetdeşligi guradyk.

• Hezreti Muhammet barada dostlary näme diýýärler?

Allanyň in ýakyn dosty Resullulla (s.a.w) hakynda Gurhanda şeýle diýilyär. «Eý, pygamber! Biz seni Haka iman edenler üçin bir buşlukçy, ynanmaýanlar üçin oýaryjy hem-de Allanyň rugsady bilen dini çagyryjy nur saçan bir çyra hökmünde ýaratdyk» («Ahzan», 45-46).

Hezreti resulyň sahabalarynyň, okuwçylarynyň aýdanlary:

«Allanyň resuly (s.a.w) güler ýüzli, yumşak häsiýetli, alçak, merhemetli, beýik ahlak eýesidi. Gaty ýürekli däldi. Hiç wagt agzyndan erbet söz çykmazdy, adamlaryň günäsini gözläp, olaryň aýybyny ýüzüne urmazdy. Göwnüne degjek bir söz aýtmazdy. Onuň ahlagyny bilip, näme diýjegini ýüzünden aňlardy». (Hezret Aly r.a.)

«On ýyllap Resuly-Ekreminiň (s.a.w) hyzmatynda boldum. Maňa bir gezek hem «Owf» diymedi». (Enes bin Malik r.a.)

• **Ol hakynda duşmanlary name diýipdir?**

Pygamberimiziň in gany duşmanlaryndan biri Abu Jehil bir gezek oňa ýüzlenip şeýle diýipdir. «Eý, Muhammet, men saňa sen ýalançysyň diýmeýäriň, diňe şu getiren, çagyryan zadyňa ynanmaýaryň».

Bir gezek pygamberimiz (s.a.w) öz turedişlerini we garyndaşlaryny dine çagyrmak üçin Sapa dagyna ýygnap sorapdyr. «Eý, Kureýş! Siz şu dagyň aňyrsyndan bir goşun gelyär diýsem maňa ynanarmysyňyz?». Olaryň hemmesi birden: «Hawa, ynanarys, seniň ýalan sözlänini hiç eşitmedik» diýip jogap beripdirler.

Inlis Bosuort Smit şeýle yazýar: «*Hezreti Isanyň ýaşaýşy hakynda bilýän zatlarymyz örän azdyr. Bilenlerimiz hem onuň durmuş sahypalarynyň käbirine degişlidir. Hezreti Isanyň durmuşynyň soňky üç yly hakynda maglumat bardyr. Bu üç ýyla taýynlyk bolan 30 ýyl hakynda maglumaty açmaga kim milt edip biler? Ol dünýäniň üçden birini ýatan agyr ukusyndan oýardy. Emma onuň durmuşy bize ýakynlygyna seretman, örän uzakdyr. Çünki onuň durmuş sahypalarynyň birnäçesi hakynda hiç bir zat bilmeýäris. Hezreti Muhammede gelenimizde, onuň işi örän aýdyňdyr. Onuň işlerinde taryhda garaňkylyk bolup galjak hiç bir zat ýokdur. Meselem, halk Lýuteri we şahyr Miltony nähili bilýän bolsa, hezreti Muhammediň durmuşynyň her bir sahypasyny şeýle bilýändir. Yslamda her zat açyk aýdyňdyr. Hezreti Muhammediň taryhy doglanyndan ýaşlygyna çenli ähli inçelikleri bilen gözümiziň önündedir. Halk bilen gatnaşygyny, ilki pikirlerini, pygamberligini yglan edip, yslama çagyryşyny bilyändiris».*

Gibbon şeýle diýýär: «Hezreti Muhammet ilki bilen yslama öz ýakynlaryny çagyrdy. Ol kyn synagdan geçdi. Bu ugurda ondan ön gelip geçen pygamberler bu synagdan geçip bilmändirler. Hezreti Muhammedi söýmeýänler ony tanamayanlardyr».

Pygamberimize döwürdeşleriniň garaýşy şu aşakdaky wakadan görünýär.

Uhud gūni «Hezreti pygamber (s.a.a) şehit boldy» diýip, Medinede bir gürrüň ýaýrady. Aýallar-da Uhuda tarap ylgamaga başladylar. Ensarlarda Sümeýra bin Kays kakasynyň, doganynyň, ärininiň ölendigini aýdanlarynda her gezek: «Pygamber (s.a.w) nähili, oňa bir zat bolanok gerek?» diýip sorady. «Alhamdulilla, gowudyr diýen wagtlary: «Ony maňa bir görkeziň, ony bir göreýin diyyärdi. Ony pygamberiň ýanyna getirdiler, Sümeýra ony göreninden eteginden tutup: «Ýa Resullullah, enem-atam saňa pida bolsun, sen sag bolsaň, ähli peläketlikler meniň üçin hiç zatdyr» diýdi.

Iň ajaýyp nusga Kurany-Kerimde şeýle diýilýär: «Allanyň resulunda siziň üçin uýulmasy gerek bojan in gözəl nusgalar bardyr» («Ahzab», 21). Ol imanda, ybadatda, ahlakda, jomartlykda musulmanlar üçin iň bir ajaýyp nusgadyr.

• **Imanda nusga**

Hezreti Muhammet Mustafa (s.a.w) bütin kalby we köňli bilen bir Allaha ynanan, şonuň tersine bolan ynançlara garşy göreş alyp barandyr. Bir gezek oňa: «Bu işi goýbolsun et, näme isleseň bereli» diyenler. «Allahdan kasam edýän, güneşi sag elime, aýy-da çep elime goysalar hem, men bu ýoldan el çekmerin» diýip jogap beripdir.

• **Ybadatda nusga**

Gurhanda şeýle diýilýär. «Olar aýak üstündekäler, otyrkalar, yatyrkalar we her şekilde Allahy ýatlarlar» (Ali-imran:191). Pygamberimiz baş wagt parzyny kylmasynyň ýeterlikdigini bilse-de, günde 50-60 rekat namaz okaýar eken. Bir gezek hezreti Aýsa enemiz «Näme üçin beýle özüňi ýadadýarsyň hem beýle zorluga özüňi mejbur edýärsiň» diýip sorapdyr. Oňa

pygamberimiz (s.a.w) «Näme, men Allanyň şükür ediji bir guly bolmaýynmy?» diyip jogap berdi.

Ýene-de bir mysal. Remezandan başga agyz beklemäniň parz edileni ýokdur. Emma pygamberimiziň dolulygyna agzy açyk geçiren aýy ýa-da hepdesi örän azdyr. Aýşa enemiz şeýle diýýär. «Resuly-Ekrem (s.a.w) köp wagt agyz bekleli gezerdi. Biz kâwagt agzyny açmajakmyka diyip pikir ederdik. Meret aýy bilen Remezandan aýyny doly agzy bekleli geçirerdi. Her aýyň 13, 14, 15-ne, Baýram aýy alty gün agzy bekleli gezerdi».

• Ahlakda nusga

Aýşa enemiz diymişleyin, onuň yhlasy Gurhandy. Adamyny onuň maşgala agzalaryndan gowy tanap biljek adam yok. Ilki wehi gelip başlanynda Hatyja enemiz oňa şeýle teselli berýär. «Alla seni utanja goýmaz. Çünki sen garyndaşlyk hakyna seredersiň. Çäresizlere kömek bermäge howlugarsyň. Ýoksulyň hem zulum edileniň elinden tutarsyň. Mysapyrlara hödür edersiň, başy dertde galanlaryň dadyna yetişmäge howlugarsyň».

Aýşa enemiz ol hakynda şeýle diýýär: «Ol hiç kimsäni aýyplamazdy, ýamanlyga ýamanlyk bilen jogap bermezdi. Günälileri bagyşlardy, hoşluk bilen iş ederdik. Nebsi üçin hiç kimden hiç zat almazdy. Hiç bir guly ýa-da hyzmatkari ynjytmazdy, hatda haýwana-da azar bermezdi, Özünden dileg edenleri hiç boş gaýtarmazdy. Ol hiç kimden ar almazdy, hatda janyna kast edenleri-de bagyşlardy». Bir gezek şeýle waka bolýar. Nejd söweşinden gelyärkä, bir agajyň aşagynda dynç almaga sowuldy. Ýanynda hiç kim yokdy. Şol wagt bir bedewi gelyär. Gylyjyny çykaryp pygamberimiziň üstüne sürünýär:

– Şu wagt seni kim meniň elimden halas edip biljek.

Pygamberimiz (s.a.w):

– Alla – diyip jogap berýär.

Bedewi sarsýar, titreyär, elindäki gylyjy gaçýar. Pygamberimiz (s.a.w) onuň gylyjyny alyp:

– Indi meniň elimden seni kim gutarjak – diyip sorayar.

– Hiç kim – diýip, bedewi jogap berýär.

Pygamberimiz oňa:

– Biraz merhemetli bolmagy öwren. Bar, seniň günäni ötdüm – diyip, ony azat edýär. Ol soňra gowy bir musulman bolýar. Mekge azat edilende, garşysyna söweşip ýesir düşenleri toplap, önüne getirýärler. Ol olara yüzlenip:

– Eý, Kureýş, size näme etjegimi pikir edýärmisiniz? – diydi.

– Sen kerim bir dogansyň we kerim bir doganymyzyň oglusyň – diyip jogap berdiler.

Menin sözüme Ýusubyň doganlaryna aýdan sözüdir. «Günäňiz ýüzüňize urulmaz. Baryň, hemmäňiz azatsyňyz» – diýip buýurdy. Bu günäsi geçilenleriň içinde pygamberimize (s.a.w) kast etmäge synanyşan Sufýan, hezreti Zeýnebi öldüren Abu Jahiliň ogly Ikrime, duşmanlaryň serkerdesi Abu Sufýan, hezreti Hemzäniň bagryny dişlän Abu Sufýanyň aýaly Hind, hezreti Hamzany öldüren Wahşy we başgalar bardy.

• **Jomartlykda nusga**

Ibni Abbas aýdýar:

«Hezreti pygamber (s.a.w) hemmämiziň iň jomardymyzdy. Remezan aýynda bolsa sahatynyň serhedi bolmazdy».

Bir gün pygamber öýüne gelip, aýalyna: «Bize iberilen ýedi altyn şindize çenli hem düşegiň aşagynda ýatyr. Agşam ýakynlaşdy. Bir ýoksul tapyp olary bermek gerek» diydi.

Dünýäden gaýtmagyna sebäp bolan kesele sataşanyndan soň, öýünde birnäçe altynyň bardygy akylyna geldi-de, olary dargatmagy buýurdy.

Gyzyny hem iki agtygyny gowy görýärdi. Emma olary zynatlar bilen bezemezdi. Adamsy Alynyň alyp beren bezegini dakynan gyzyna: «Ýa, Patma! Muhammediň gyzy boýnuna ataşdan halka dakypdyr diýmeklerini isleýärsiňmi?» diýipdir.

• **Adalatda nusga**

Ol «Men hem siziň ýaly bir adam» diýip gaýtalamagy gowy görüpdi. Bir gezek mal soýup, iýmegi karar edýärler. Biri: «Men soýjak» diýýär, beýleki «Men bişirjek» diýýär. Onda pygamberimiz: «Men hem, odun çöpläýin» diýip, odun çöplemäge gidýär.

Kakasyndan öý işlerine kömekleşjek gul bermegini soran gyzyna: «Ýa, Patma, beýlekileriň zerurlyklaryny ýerine ýetirip bilmedim. Seniň zerurlygyňa nädip seredeýin» diyip jogap beripdir. Başga bir gürrüne görä, «Gyzym, Bedir söweşiniň şehitleriniň ýetimleri senden has mätäçdir» diyip jogap beripdir.

Bir gün Beni Mahzum taýpasyndan ygtyýarly bir maşgalanyň aýaly ogurlyk edýär. Onuň maşgalasynyň hormatyna günäsiniň geçilmegini haýyş edenlerinde, pygamber. «Öňki milletler, ine, şunuň üçin heläk boldular. Çünki olar baýlary jezalandyrman, pakyrlary tapsalar, jeza bererlerdi. Alladan ant içýärim, gyzym Patma ogurlyk etse, oňa-da ogrulara berilýän jeza berilmelidir» diyipdir.

Ine, biziň pygamberimiz şeýle adamdy. Söhbetimizi Gurhanda ol hakynda aýdylan şeýle sözler bilen tamamlamak isleýäris: «Ol Allanyň resulydyr we iň soňky pygamberdir». («Ahzab», 40).

Agamyrat MUHAMMEDOW.

«ADALAT» gazetini, 21.04.2000 ý. Taryhy şahslar